
Obsah

O autorech	V
Autoři jednotlivých kapitol	VI
Předmluva	VII
Seznam použitých zkratk	XV
§ 1 Historie a teorie mezinárodního práva	1
I. Historický vývoj mezinárodního práva	1
II. Klasické a soudobé mezinárodní právo	5
§ 2 Pojem a právní povaha mezinárodního práva veřejného	9
I. Pojem a zvláštnosti mezinárodního práva	9
1. Zvláštnosti mezinárodního práva jako samostatného systému práva	12
II. Mezinárodní právo a mezinárodní politický systém.....	14
1. Mezinárodní vztahy a mezinárodní politika	14
1.1 Vztah mezinárodního práva k zahraniční a mezinárodní politice.....	15
III. Obecné mezinárodní právo	16
IV. Zásady a normy mezinárodního práva.....	19
V. Ius cogens (imperativní normy).....	20
§ 3 Prameny mezinárodního práva a jejich vzájemný vztah	23
I. Mezinárodní smlouvy právo tvorné a kontraktuální.....	23
II. Mezinárodněprávní obyčeje a jejich identifikace	25
III. Obecné zásady právní	26
IV. Soudní rozhodnutí.....	27
V. Názory znalců mezinárodního práva	28
VI. Equita	29
VII. Akty mezinárodních organizací	30
VIII. Soft law	33
IX. Jednostranné akty států	34
X. Kodifikace mezinárodního práva	37
§ 4 Mezinárodní právo a právo vnitrostátní	41
I. Teorie dualismu a monismu	41
II. Praxe hlavních evropských států	42
III. Mezinárodní právo v anglosaském právním systému	44
IV. Samovykonatelné smlouvy (self-executing treaties)	46
V. Poměr práva mezinárodního veřejného a soukromého	48

§ 5 Subjekty mezinárodního práva	51
I. Státy a jejich třídění	52
1. Třídění států	54
II. Mezinárodní organizace	56
1. Subjektivita mezinárodních organizací	56
III. Mezinárodní výbor Červeného kříže, řád maltézkých rytířů, právní status Vatikánského městského státu a Svatého stolce	58
a) Mezinárodní výbor Červeného kříže	58
IV. Státy pod mezinárodním protektorátem	63
V. Právní postavení Tchaj-wanu, Hongkongu a Macaa	65
a) Tchaj-wan	65
b) Hongkong	67
c) Macao	67
VI. Jednotlivci	68
VII. Nestátní aktéři	69
VIII. Národ a menšiny, právo na sebeurčení	72
IX. Nadnárodní korporace	74
 § 6 Vznik a uznání státu, uznání vlád, zánik státu	75
I. Vznik států	76
II. Základní práva a povinnosti států	79
1. Práva a povinnosti de facto režimů	79
III. Uznání státu	81
1. Uznání státu a vlády de facto a de iure	83
IV. Zánik státu	85
 § 7 Suverenita státu a jurisdikce	87
I. Moderní pojetí státní suverenity	87
II. Územní suverenita, územní výsost	89
III. Nabývání státního území a státní hranice	89
IV. Jurisdikce státu	92
V. Jurisdikční imunita státu	93
 § 8 Státní orgány pro mezinárodní styky	95
I. Vnitřní orgány státu pro mezinárodní styky	97
1. Hlava státu	98
2. Vláda	99
3. Ministr zahraničních věcí	99
4. Jiné vnitrostátní orgány pro mezinárodní styky	100
II. Zahraniční orgány státu pro mezinárodní styky	101
1. Diplomatické mise	101
1.1 Výsady a imunity diplomatických zástupců a příslušníků jejich rodin	105
2. Zvláštní mise	106
3. Stálé mise při mezinárodních organizacích, delegace v mezinárodní organizaci a na mezinárodní konferenci	108
4. Vojenská jednotka, vojenská loď a vojenská letadla	109
5. Konzulární úřad	110

a) Informační konzulární funkce	113
b) Funkce administrativní, konzultativní	114
c) Administrativní funkce.....	114
d) Soudní funkce konzulů	114
§ 9 Obyvatelstvo a jednotlivci.....	115
I. Státní občané (příslušníci)	115
a) Nabývání státního občanství	116
b) Pozbývání státního občanství	117
c) Dvojí a vícere občanství	117
d) Příslušnost právnických osob	118
e) Občanství Evropské unie	119
II. Cizinci.....	119
III. Osoby bez státní příslušnosti (apolité, apatridé).....	121
IV. Uprchlíci	122
V. Územní (politický) azyl.....	123
§ 10 Mezinárodněprávní ochrana základních lidských práv.....	125
I. Univerzální systém ochrany lidských práv (v rámci OSN).....	125
II. Evropský systém ochrany lidských práv, další regionální systémy ochrany lidských práv.....	130
1. Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod	130
1.1 Řízení před Evropským soudem pro lidská práva	132
2. Evropská sociální charta.....	135
§ 11 Mořské právo a právní režim mezinárodních řek.....	139
I. Mořské právo	139
1. Vnitřní vody.....	141
2. Teritoriální (pobřežní) moře.....	142
3. Přilehlá zóna	145
4. Výlučná ekonomická zóna.....	145
5. Volné moře	146
6. Souostrovňové státy	148
7. Kontinentální šelf.....	149
8. Oblast mořského dna a jeho podzemí za hranicemi národní jurisdikce ..	151
II. Právní režim hraničních a mezinárodních řek	153
1. Pohraniční řeky	153
2. Mezinárodní řeky.....	153
§ 12 Právní režim vzdušného a kosmického prostoru a nebeských těles	155
I. Právní režim vzdušného prostoru	155
II. Právní režim kosmického prostoru a nebeských těles	160
§ 13 Právní režim Antarktidy a Arktidy	169
I. Právní režim Antarktidy.....	169
II. Právní režim Arktidy.....	175

§ 14 Mezinárodní orgány a organizace	179
I. Mezinárodní orgány.....	179
II. Mezinárodní organizace.....	180
1. Třídění mezinárodních organizací	180
2. Univerzální mezinárodní organizace	182
2.1 Organizace spojených národů.....	182
2.2 Mezinárodní odborné organizace přidružené k OSN	186
2.3 Světová obchodní organizace	187
3. Regionální mezinárodní organizace	190
3.1 Oblastní dohody.....	190
3.2 Organizace kolektivní sebeobrany	191
3.3 Další regionální organizace	192
3.3.1 Rada Evropy	192
3.3.2 Evropská unie	194
§ 15 Pokojné řešení mezinárodních sporů	197
I. Zásada pokojného (mírového) řešení sporů	197
II. Druhy mezinárodních sporů	198
III. Diplomatické prostředky řešení sporů.....	200
1. Přímé diplomatické jednání (negociace)	200
2. Dobré služby a zprostředkování (mediace)	200
3. Vyšetřovací a smírčí (konciliace) komise	200
IV. Mezinárodní soudnictví v širším smyslu	201
1. Mezinárodní rozhodčí řízení	201
1.1 Rozhodčí tribunály pro mořské právo	202
2. Mezinárodní soudní řízení.....	202
2.1 Mezinárodní soudní dvůr.....	204
a) složení Dvora	204
b) řízení před Dvorem	205
2.2 Mezinárodní tribunál pro mořské právo	207
a) řízení před Mezinárodním tribunálem pro mořské právo	208
§ 16 Mezinárodní odpovědnost státu a formy donucení	211
I. Obecné principy odpovědnosti státu.....	211
a) Přičitatelnost	213
b) Odpovědnost za zavinění a odpovědnost objektivní	213
c) Realizace odpovědnosti státu	213
d) Okolnosti vylučující protiprávnost	214
II. Odpovědnost států za škodu způsobenou činností nezakázanou mezinárodním právem	215
III. Formy donucení.....	217
a) Retorze	217
b) Represálie	217
§ 17 Mezinárodní smlouvy a otázky sukcese států	221
I. Vídeňská úmluva o smluvním právu z roku 1969.....	221
a) Kodifikace obyčejového smluvního práva.....	221

b) Výhrady	223
c) Dodržování, provádění a výklad smluv	223
d) Neplatnost, zánik a přerušení provádění smluv	224
e) Změna a zánik smluv	224
II. Vídeňská úmluva o smluvním právu mezi státy a mezinárodními organizacemi navzájem	225
III. Sukcese států do smluv	226
§ 18 Mezinárodní právo životního prostředí.....	229
I. Vymezení pojmu mezinárodní ochrany životního prostředí.....	229
II. Zásady, na kterých spočívá mezinárodněprávní ochrana životního prostředí	230
III. Smlouvy v oblasti mezinárodněprávní ochrany životního prostředí	234
§ 19 Právo ozbrojených konfliktů a právo mezinárodní bezpečnosti	239
I. Zákaz použití ozbrojené síly (ius ad bellum) a agrese	239
1. Zásada zákazu použití síly v Chartě OSN a obyčejovém mezinárodním právu	239
2. Sebeobrana v mezinárodním právu	242
3. Agrese	248
II. Právo ozbrojených konfliktů (ius in bello), mezinárodní humanitární právo	249
1. Základní zásady mezinárodního válečného práva	251
2. Prameny válečného práva	252
3. Počátek války	254
4. Ozbrojené síly	254
5. Zakázané prostředky a způsoby vedení války	255
6. Válečná okupace	259
7. Ukončení válečného stavu	260
8. Ochrana obětí války	260
9. Vnitrostátní ozbrojené konflikty	261
III. Neutralita za ozbrojeného konfliktu (prostá válečná neutralita).....	263
1. Prostá válečná neutralita	263
2. Trvalá neutralita	264
IV. Mezinárodní trestní jurisdikce	265
Věcný rejstřík	269